

חטמ"ר עציון

גזרת מזרח הגוש

מודל כניסה לתע"מ: קבר רחל ותצפית הר גילה
מודל סיור שני: ההרודיון ומערת חריטון, נחל תקוע

גזרה מרכזית

מודל כניסה לתע"מ: מצפור האלף, כפר עציון, האלון הבודד ושמורת עוז וגאו"ן
מודל סיור שני: קבר רחל והרודיון

גזרה מערבית

מודל כניסה לתע"מ: תצפית הל"ה, כפר עציון, האלון הבודד, שמורת עוז וגאו"ן
מודל סיור שני: קבר רחל ותצפית הר גילה

סיור למפקדים - גבעת הקרב - מור"ק מחלקת הל"ה

"יש תקווה לאחריתך"

מודל מזרח הגוש - קבר רחל ותצפית הר גילה

קבר רחל

רחל אימנו נפטרה בעת לידת בנה השני בנימין ונקברה בבית לחם, על אם הדרך. במרוצת השנים דמותה הפכה לסמל לתקווה ונחמה לשיבת עם ישראל מהגלות - "ושבו בנים לגבולם". במלחמת ששת הימים, נכנסה חטיבת ירושלים לעיר בית לחם ושיחזרה את קבר רחל. בציבור הישראלי שררה התרגשות גדולה והמונים נהרו למקום. במסגרת הסכמי אוסלו הוחלט שלאור חשיבות האתר למדינת ישראל הוא יוגדר כמובלעת שטח C בתוך העיר בית לחם שהוגדרה כשטח A, כך שתתאפשר אליו כניסת ישראלים.

תצפית הר גילה

נקודת תצפית פנורמית הנמצאת בישוב הר גילה שבדרום-מזרח ירושלים ומדגישה את משמעות משימת החטיבה - המגן הדרומי של ירושלים. מהתצפית ניתן לראות את העיר בית לחם, בה מגולמות שכבות ההיסטוריה של ארץ ישראל. בתקופת התנ"ך התרחש בה סיפור מגילת רות והולדתו של דוד המלך, ואירועים נוספים שנקשרה בהם בעקבות היותה על הדרך שבין ירושלים לחברון. בבית לחם נמצאת גם כנסיית המולד המציינת את מיקום הולדתו של ישו, מה שהפך אותה למקום מקודש לנצרות. בעקבות כך ריכוז האוכלוסייה הנוצרית שבה גבוה, מה שמייחד אותה ביחס לרוב הערים הפלסטיניות ביהודה ושומרון המזוהות עם הדת המוסלמית. לצד זאת, כיום גדלה האוכלוסייה הפלסטינית בעיר, שחלקה מתגוררת במספר מחנות פליטים שבה. במהלך מבצע 'חומת מגן' התבצע מצור על כנסיית המולד שבעקבותיו נוהלה מערכה מדינית וצבאית באחריות ותבונה תוך נחישות ועמידה במשימה לצד שמירה על כבוד המקום.

פרטים נוספים

וואוצ'ר מוקד חינוך: אין צורך.

אורך הסיור: כ-4 שעות מההגעה לנק' ההתחלה עד לסיום בנק' האחרונה, כולל זמני נסיעות בין האתרים. מסלול הליכה: ללא.

תיאום בטחוני: יש לתאם מול חמ"ל עציון את ההגעה. יחס נשקים 1:10. אוטובוס ממוגן אבן.

"ונבנתה עיר על תילה"

מודל מזרח הגוש- הרודיון ומערת חריטון

גן לאומי הרודיון

אתר ארכיאולוגי מרהיב משלהי תקופת בית שני, הממוקם כ-12 ק"מ מדרום לירושלים בספר מדבר יהודה, ליד הישוב תקוע, ומוגדר כיום כגן לאומי. באתר בנה המלך הורדוס את ארמון הקיץ שלו שבסיום חייו הופך גם לאחוזת קברו. האתר מאפשר לבחון את **דמותו רבת הפנים של הורדוס וללמוד על הנסיונות הראשונים לעצמאות של העם היהודי כבר לפני 2000 שנה.**

במרד הגדול משתלטים היהודים על הנקודה האסטרטגית הזו, ובט' באב בשנת 70 לספירה הם רואים ממנה את העשן המיתמר מבית המקדש. הם המשיכו להילחם עד שנה לאחר חורבן המקדש יחד עם מכוור ומצדה המעוזים היהודים האחרונים. כאן הם שמרו על זהותם היהודית תחת עריצותה של האימפריה החזקה בעולם.

בשנת 132 לספירה ירושלים חרבה, וכנגד הרומאים פורץ **מרד בר כוכבא**, שבמהלכו חוזרים המורדים להשתמש בהר. הם מחברים בין בורות המים שחצב הורדוס והופכים אותם למערכת מחילות מסתור ממנה יוצאים לפשיטות ונלחמים בנחישות עד לדיכוי המרד וסיום התקופה. באתר תצפיות מרהיבות, חזיונות אורקוליים, ממצאים ארכאולוגיים ייחודיים ומנהרות מסתור עתיקות.

מערת חריטון- נחל תקוע

מערת חריטון הנמצאת בנחל תקוע קרויה על שמו של ראשוני הנזירים במדבר יהודה. נלך בעקבות הנביאים שחיו ופעלו באזור ונכיר את השפעתה של תקופת הנזירות על המרחב ועל אורחות החיים בו כיום. מערת חריטון הינה המערה הארוכה ביותר בארץ, וההליכה בה היא **חווייה ייחודית, מאתגרת ומגבשת!**

פרטים נוספים

וואוצ'ר מוקד חינוך: אין צורך.

אורך הסיור: כ-4 שעות מההגעה לנק' ההתחלה עד לסיום בנק' האחרונה, כולל זמני נסיעות בין האתרים.

מסלול הליכה: ללא.

תיאום בטחוני: יש לתאם מול חמ"ל עציון את ההגעה. יחס נשקים 1:10. אוטובוס ממוגן אבן.

"תשובתנו נחושה - נצח ירושלים"

מודל מרכז הגוש- מצפור האלף, כפר עציון, האלון הבודד ושמורת עוז וגאון

מצפור האלף- נווה דניאל

המצפור מאפשר סקירה רחבה על המרחב והתפתחותו לאורך השנים, ההשפעת מיקומו של גוש עציון על דרך ההר לצד מאפייני הטבע בהרי יהודה על אופי החקלאות וההתיישבות בהר אז והיום. במרחב התרחש הקרב החמישי של המכבים, שהיה מהקרבות המשפיעים על השליטה באזור יהודה. הקרב זכור גם בשל גבורתו של אלעזר המכבי. אותה גבורה מלווה אותנו מסיפור חנוכה ועד סיפור הגוש בתש"ח.

כפר עציון

החזיון האור קולי במרכז מורשת גוש עציון מספר את סיפור הקמתו של גוש עציון, מהעליות לקרקע של המתיישבים, דרך הקרב האמיץ במלחמת תש"ח וסופו המר, ועד החזרה למקום והקמתו מחדש על ידי דור הבנים. האתר ממחיש את פרשת הגבורה והלחימה של מתיישי הגוש במלחמת העצמאות, כפי שאמר בן גוריון: "אם קיימת ירושלים עברית... אזי התודה הראשונה של ההיסטוריה הישראלית ושל העם כולו נתונה על כך בראש ובראשונה ללוחמי גוש עציון".

האלון הבודד

עץ אלון עתיק הנמצא ליד אלון שבות, על צומת דרכים בין יישובי הגוש, שבעבר שימש כציון הגבול בין מחוז יהודה למחוז בית לחם. לאחר נפילת הגוש במלחמת העצמאות האלון הבודד הפך לסמל לכמיהה לשיבה אל המקום משום שבלט למרחקים.

המשך בעמוד הבא

"תשובתנו נחושה - נצח ירושלים"

מודל מרכז הגוש- מצפור האלף, כפר עציון, האלון הבודד ושמורת עוז וגאו"ן

שמורת עוז וגאו"ן

השמורה הוקמה לזכרם של שלושת הנערים - גלעד שער, אייל יפרח ונפתלי פרנקל שנחטפו בקיץ 2014 מצומת אלון שבות בדרכם לביתם על ידי מחבלים. צה"ל יצא למבצע 'שובו אחים' לאיתור הנעדרים לצד פעילות נרחבת כנגד החמאס, עד שלאחר 18 יום נמצאו גופותיהם של הנערים. מבצע זה היה הגדול ביותר מאז מבצע חומת מגן בגזרת איו"ש.

במבצע התקיים **שיתוף פעולה** משמעותי בין ההתיישבות בגוש לבין כוחות הביטחון מה שגרם בהמשך לשינויים בתפיסה המבצעית בגזרת איו"ש.

מבצע שובו אחים הוביל ליציאה למבצע צוק איתן ברצועת עזה כנגד ארגון החמאס, מה שמלמד על **הקשר וההשפעה שבין הזירות**.

במהלך המבצע בלטה דמותם של משפחות הנערים, ובייחוד של אמותיהן, שהיוו דוגמה וסמל לאמונה ועוצמה והובילו ל**חיבור ואחדות בחברה הישראלית**.

פרטים נוספים

וואוצ'ר מוקד חינוך: יש צורך (10 ש"ח לאדם) ובנוסף יש לתאם עם אתר החיזיון אורך הסיור: כ-5 שעות מההגעה לנק' ההתחלה עד לסיום בנק' האחרונה, כולל זמני נסיעות בין האתרים. מסלול הליכה: ללא.

תיאום בטחוני: יש לתאם מול חמ"ל עציון את ההגעה. יחס נשקים 1:10. אוטובוס ממוגן אבן.

"גבורת הרוח"

מודל מערב הגוש- תצפית הל"ה, כפר עציון, האלון הבודד ושמורת עוז וגאו"ן

תצפית הל"ה

מהתצפית נשקף נוף אל עבר אזור שפלת יהודה והרי יהודה וניתן לראות בבירור את גבולות הגזרה. בשלב הראשון של מלחמת העצמאות גוש-עציון נותק מלב היישוב היהודי והושם במצור. המשימה על אספקת הציוד הוטלה על שיירות לוחמים שהתמודדו עם איומים ופרעות הערבים בדרכים. אחת מן השיירות המוכרות הינה שיירת הל"ה, שחבריה ניהלו קרב הרואי על ראש גבעה, שכיום מכונה 'גבעת הקרב'. רוחם של הלוחמים מלווה אותנו עד היום, והם הפכו לסמל ומופת לדבקות במשימה, רעות עמוקה ומוכנות למסור את הנפש למען הגנת המולדת.

כפר עציון

החזיון האור קולי במרכז מורשת גוש עציון מספר את סיפור הקמתו של גוש עציון, מהעליות לקרקע של המתיישבים, דרך הקרב האמיץ במלחמת תש"ח וסופו המר, ועד החזרה למקום והקמתו מחדש על ידי דור הבנים. האתר ממחיש את פרשת הגבורה והלחימה של מתיישבי הגוש במלחמת העצמאות, כפי שאמר בן גוריון: "אם קיימת ירושלים עברית... אזי התודה הראשונה של ההיסטוריה הישראלית ושל העם כולו נתונה על כך בראש ובראשונה ללוחמי גוש עציון".

האלון הבודד

עץ אלון עתיק הנמצא ליד אלון שבות, על צומת דרכים בין יישובי הגוש, שבעבר שימש כציון הגבול בין מחוז יהודה למחוז בית לחם. לאחר נפילת הגוש במלחמת העצמאות האלון הבודד הפך לסמל לכמיהה לשיבה אל המקום משום שבלט למרחקים.

המשך בעמוד הבא

"גבורת הרוח"

מודל מערב הגוש- תצפית הל"ה, כפר עציון, האלון הבודד ושמורת עוז וגאו"ן

שמורת עוז וגאו"ן

השמורה הוקמה לזכרם של שלושת הנערים - גלעד שער, אייל יפרח ונפתלי פרנקל שנחטפו בקיץ 2014 מצומת אלון שבות בדרכם לביתם על ידי מחבלים. צה"ל יצא למבצע 'שובו אחים' לאיתור הנעדרים לצד פעילות נרחבת כנגד החמאס, עד שלאחר 18 יום נמצאו גופותיהם של הנערים. מבצע זה היה הגדול ביותר מאז מבצע חומת מגן בגזרת איו"ש.

במבצע התקיים **שיתוף פעולה** משמעותי בין ההתיישבות בגוש לבין כוחות הביטחון מה שגרם בהמשך לשינויים בתפיסה המבצעית בגזרת איו"ש.

מבצע שובו אחים הוביל ליציאה למבצע צוק איתן ברצועת עזה כנגד ארגון החמאס, מה שמלמד על **הקשר וההשפעה שבין הזירות**.

במהלך המבצע בלטה דמותם של משפחות הנערים, ובייחוד של אמותיהן, שהיוו דוגמה וסמל לאמונה ועוצמה והובילו ל**חייבור ואחדות בחברה הישראלית**.

פרטים נוספים

וואוצ'ר מוקד חינוך: יש צורך (10 ש"ח לאדם) ובנוסף יש לתאם עם אתר החיזיון **אורך הסיור:** כ-5 שעות מההגעה לנק' ההתחלה עד לסיום בנק' האחרונה, כולל זמני נסיעות בין האתרים. **מסלול הליכה:** ללא.

ניתן לטפס את גבעת הקרב, עלייה מאתגרת, בעקבות מסלולם, בראש הגבעה נמצאת אנדרטה לזכר שיירת ההר. **תיאום בטחוני:** יש לתאם מול חמ"ל עציון את ההגעה. יחס נשקים 1:10. אוטובוס ממוגן אבן.

"מחלקת ההר"

בעקבות מחלקת הל"ה - טיפוס על גבעת הקרב, מומלץ למפקדים

מורשת קרב - מחלקת הל"ה

שיירת הל"ה היא מהשיירות המוכרות במלחמת העצמאות. השירה בפיקודו של דני מס הורכבה מ-40 לוחמי חי"ש ופלמ"ח, יצאה לכיוון גוש עציון בניסיון לספק עבור 4 יישובי הגוש תחמושת, מזון וציוד רפואי. משימה מורכבת בשל האיומים ופרעות הערבים בדרכים, אך בעלת חשיבות מכרעת בהגנה על ירושלים. ב-16.01.1948, ביום חמישי בלילה יצאה השיירה מהמושבה הר-טוב למשימתה. במהלך הדרך נתקלת השיירה באתגרים שונים עד שנשארים 35 (ל"ה) לוחמים שהמשיכו בנחישות בדרכם לכיוון גוש עציון הנצור. השיירה הייתה אמורה להגיע לגוש עציון ביום שישי בבוקר. רק במוצאי שבת קיבלו תושבי הגוש מברק על מציאת גופותיהם של חברי השיירה.

רק לאחר מחקר נרחב של הנושא, אנו יודעים היום מה עלה בגורל השיירה. מספר שעות לאחר שיצאה הותקפה השיירה על ידי כוח מהיישוב הערבי. הלוחמים ניהלו קרב עיקש להגיע לפסגה של גבעה תלולה ולהדוף את ההתקפות, הם נלחמו עד הכדור האחרון אך כל 35 לוחמי השיירה נפלו בקרב. לימים נקרא המקום 'גבעת הקרב' ומחלקת ההר הפכה לסמל לנחישות, רעות ומסירות נפש למען הגנת המולדת. מסיפורם של השיירה עולות דילמות פיקודיות והתנגשות בין ערכים של עמידה במשימה, חיי אדם ואחריות פיקודית.

מהתצפית נשקף נוף אל עבר אזור שפלת יהודה והרי יהודה וניתן לראות בבירור את גבולות הגזרה ואת הדרך שעשתה השיירה. מהתצפית נתחיל את המסלול האתגרי בדרך לפסגת הגבעה, שם נמצאת אנדרטה לזכר חברי השיירה.

פרטים נוספים

וואוצ'ר מוקד חינוך: אין צורך

אורך הסיור: כ-3 שעות

מסלול הליכה: מסלול מאתגר, נדרשת הערכות מראש מבחינת מים ונעלי הליכה.

תיאום בטחוני: יש לתאם מול חמ"ל עציון את ההגעה. יחס נשקים 1:10. אוטובוס ממוגן אבן.

